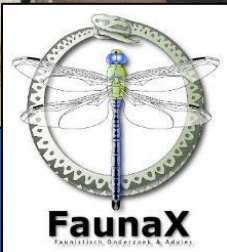

Quickscan Wet natuurbescherming Ontwikkeling Selmien East 43 te Ureterp

COLOFON

BUREAU FAUNAX B.V.

Tijnjedyk 89

8936 AC Leeuwarden

+316 83 77 25 48

info@faunax.nl

www.faunax.nl

Lid van Netwerk Groene Bureaus

Quickscan Wet natuurbescherming Ontwikkeling Selmien East 43 te Ureterp

Leeuwarden, juli 2022

In opdracht van:

Gorissen Ruimtelijk Advies

Uitvoering:

Bureau FaunaX B.V.

Veldwerk en rapportage:

Autorisatie:

Foto's voorpagina:

Impressie van het plangebied

© Bureau FaunaX B.V.. Gebruik en overname van gegevens alleen toegestaan met volledige bronvermelding:
Bureau FaunaX B.V. (2022). Ecologische quickscan Wet natuurbescherming. Gorissen Ruimtelijk Advies/ Ontwikkeling
Selmien East 43 te Ureterp. Rapport 22108B. Bureau FaunaX B.V., Leeuwarden.

Disclaimer: In deze rapportage worden de resultaten van een onafhankelijk onderzoek behandeld. Bureau FaunaX B.V. heeft een adviserende rol en spreekt zich niet uit over de wenselijkheid van het plan waarop dit onderzoek betrekking heeft. Dit onderzoek is zo zorgvuldig en nauwkeurig mogelijk uitgevoerd. Het voorkomen van beschermde soorten is echter onvoorspelbaar. Aan dit rapport kunnen geen rechten worden ontleend. Op dit onderzoek zijn onze algemene voorwaarden van toepassing, zoals gedeponereerd bij de Kamer van Koophandel te Leeuwarden.

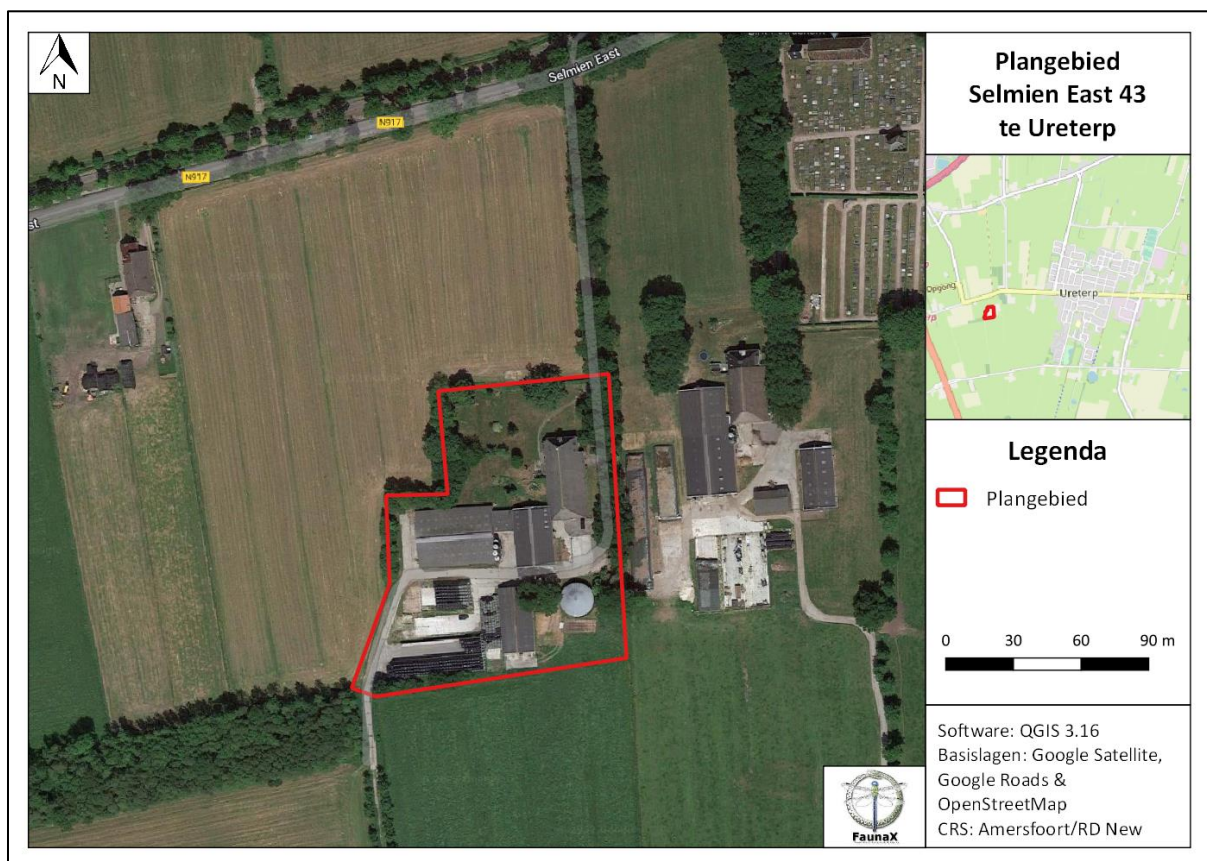
INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING	1
1.1 Aanleiding	1
1.2 Doel	2
1.3 Onderzoeksopzet	2
1.4 Karakteristiek plangebied en planvoornemen.....	3
2. RESULTATEN QUICKSCAN	6
2.1 Flora.....	6
2.2 Vogels	6
2.2.1 Jaarrond beschermde vogelnesten	6
2.2.2 Overige (broed)vogelsoorten.....	7
2.3 Zoogdieren	8
2.3.1 Vleermuizen	8
2.3.2 Overige zoogdiersoorten	9
2.4 Reptielen en amfibieën	10
2.5 Vissen	10
2.6 Ongewervelden	10
2.7 Gebiedsbescherming.....	11
2.7.1 Stikstofgevoeligheid	11
2.8 Houtopstanden	12
3. SAMENVATTING EN CONCLUSIES	13
3.1 Overzicht beschermde soorten	13
3.2 Effectbespreking en aanbevelingen.....	13
3.2.1 Algemeen voorkomende broedvogels	13
3.2.2 Jaarrond beschermde nesten (huismus)	13
3.2.3 Vleermuizen (verblijfplaatsen)	14
3.2.4 Vrijgestelde- en niet beschermde soorten: de zorgplicht.....	14
3.3 Overzicht vervolgstappen.....	14
4. BRONNEN EN LITERATUUR	15
BIJLAGE I WET- EN REGELGEVING	- 1 -
Wnb Soortbescherming.....	- 1 -
Vogels en verstoring	- 1 -
Vrijgestelde soorten provincie Fryslân.....	- 1 -
Voorwaarden vrijstellingen	- 2 -
Zorgplicht art 1.11 Wnb.....	- 3 -
Wnb Gebiedsbescherming	- 3 -
Natura 2000-gebieden	- 3 -
Wnb Houtopstanden	- 3 -
Natuur Netwerk Nederland/ Ecologische HoofdStructuur	- 4 -
BIJLAGE II ZORGVULDIG HANDELEN SLOOP MELKVEESTAL	- 5 -

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

Men is voornemens in het kader van een ruimte-voor-ruimte-traject (in combinatie met het project De Feart 39A) in Ureterp, aan de Selmien East 43 (figuur 1.1) een oude melkveestal en aangrenzende bebouwing te slopen. Tevens wordt het merendeel van de erfverharding ter plaatse verwijderd om plaats te maken voor weiland. Het meest zuidelijke bedrijfsgebouw krijgt nieuwe wanden en een nieuw dak. De omliggende bomen en overige bebouwing blijven met het planvoornemen ongemoeid.

Figuur 1.1. Plangebied te Ureterp.

Omdat de bovenstaande maatregelen een ruimtelijke ingreep betreffen, dient een toetsing te worden uitgevoerd in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb). Deze wet zal naar verwachting begin 2023 worden opgenomen in de Omgevingswet. Deze toetsing vindt eerst plaats in de vorm van een quickscan gebaseerd op het onderdeel soortbescherming.

In het kader daarvan is door Bureau FaunaX B.V. een analyse gemaakt van de (mogelijk) binnen de invloedssfeer aanwezige beschermde natuurwaarden. Hierbij ligt de focus op flora en alle diergroepen waarvan redelijkerwijze kan worden verwacht dat beschermde soorten voor kunnen komen in het plangebied. Tevens is een inschatting gemaakt van de eventuele effecten van de voorgenoemde plannen op in de omgeving liggende beschermde natuurgebieden (Natura 2000 en NNN/EHS) (onderdeel gebiedsbescherming).

1.2 Doel

Deze ecologische beoordeling geeft, voor zover mogelijk, antwoord op de volgende vragen:

1. Komen binnen het plangebied (biotopen van) beschermde soorten in het kader van de Wet natuurbescherming voor?
2. Komen binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden beschermde natuurgebieden voor?
3. Wat zijn de mogelijke effecten van de realisatie van de initiatieven en het in gebruik hebben ervan op deze beschermde natuurwaarden?
4. Voor welke soorten en hun leefgebied wordt de wet mogelijk overtreden en in hoeverre kunnen overtredingen vermeden, dan wel verzacht worden?
5. Wat zijn de te ondernemen vervolgstappen met betrekking tot het voorkómen van schade aan beschermde soorten binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden?

Voor het beantwoorden van deze vragen zijn, naast de verzamelde gegevens tijdens het veldonderzoek, ook andere bronnen geraadpleegd. Zie hiervoor de bronnenlijst in hoofdstuk 4.

1.3 Onderzoeksopzet

Soorten

In opdracht van Gorissen Ruimtelijk Advies heeft Bureau FaunaX B.V. het planvoornemen door middel van een ecologische quickscan getoetst aan de natuurwetgeving. Deze quickscan heeft bestaan uit een veldbezoek en een bureaustudie gebaseerd op ecologisch inzicht (*expert judgement*). Een ecologische quickscan of beoordeling is meestal de eerste stap van ecologisch onderzoek en is bedoeld om een inschatting te maken van de mogelijke effecten op eventueel aanwezige beschermde flora en fauna en/of natuurgebieden binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden. Het veldonderzoek voor deze quickscan is uitgevoerd op woensdag 11 mei 2022 en vond plaats onder zachte weersomstandigheden (16°C, windkracht 4, half bewolkt). Dit onderzoek bestond uit een visuele inspectie van het plangebied, waarbij is gelet op de aanwezigheid van (of sporen van) beschermde soorten en op de eventuele aanwezigheid van geschikt leefgebied van deze soorten.

Gebieden - Natura 2000

Behalve dat onderzocht wordt welke soorten binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden kunnen voorkomen, wordt ook gecontroleerd of er sprake kan zijn van negatieve effecten op instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden. Dit gebeurt middels een grove analyse op basis van de geplande werkzaamheden en de relevante afstand tot de meest nabij gelegen Natura 2000-gebieden.

Houtopstanden

Onder de Wet natuurbescherming worden ook houtopstanden beschermd. Er wordt gecontroleerd in welke mate er sprake is van kap en of hier een meld- en/of herplantingsplicht aan de orde kan zijn.

Overige gebiedsbescherming

Naast de Wet natuurbescherming zijn er nog meer regelgevingen die ingaan op het beschermen van de natuur in Nederland. Dit zijn veelal provinciale stukken, al dan niet als uitvoeringsorgaan vanuit rijksbeleid. Het gaat hierbij om regelgeving omtrent de Natuur Netwerk Nederland (voorheen Ecologische Hoofdstructuur), ganzengedooftgebieden en weidevogelgebieden. Deze toetsing stipt kort aan of er sprake kan zijn van een conflict tussen de provinciale regelgevingen en het geplande initiatief.

1.4 Karakteristiek plangebied en planvoornemen

Het plangebied bevindt zich westelijk buiten de bebouwde kom van Ureterp. Het plangebied betreft een agrarisch woonperceel met daarbinnen een oude melkveestal en een aangrenzend bijgebouw, een oude stal zijnde bedrijfsgebouw en de erfverharding rondom en ten zuiden van de veestal (figuur 1.2). Ten westen op het perceel staat de melkveestal, een oude open stal met een golfplaten zadeldak gelegen op een houten constructie. De muren zijn van beton en aan weerszijden is er houten dan wel golfplaten gevelbetimmering aanwezig. Het bijgebouw is losstaand van de melkveestal en is opgetrokken uit dubbele stenen muren met spouw, een plat dak, brede daklijsten en is ietwat vervallen. Het zuidelijke bedrijfsgebouw betreft eveneens een oude stal met een golfplaten zadeldak met een stalen constructie, betonnen muren en golfplaten gevelbetimmering. Ten noorden en westen van de melkveestal staan bomenrijen en ten oosten op het perceel bevinden zich een woonboerderij, een berging en een poel waar oorspronkelijk een mestilo stond met eromheen bomen, planten en struiken. Het perceel wordt omgeven door agrarisch gebied, een bosperceel en kleinschalige bebouwing. De omgeving van het plangebied wordt gekenmerkt door agrarisch gebied en de bebouwde kom van Ureterp en Drachten.

Het planvoornemen is om in het kader van een ruimte-voor-ruimte-traject (in combinatie met het project De Feart 39A) in Ureterp, aan de Selmien East 43 een oude melkveestal en aangrenzende bebouwing te slopen (figuur 1.3). Tevens wordt het merendeel van de erfverharding ter plaatse verwijderd om plaats te maken voor weiland. Het meest zuidelijke bedrijfsgebouw krijgt nieuwe wanden en een nieuw dak. De omliggende bomen en overige bebouwing blijven met het planvoornemen ongemoeid. Daarnaast worden er bomen aangeplant als erfbegrenzing.

Figuur 1.2. Impressie plangebied te Ureterp.

Figuur 1.3. Erfinrichtingsplan plangebied te Ureterp (bron: Gorissen Ruimtelijk Advies/ BügelHajema).

2. RESULTATEN QUICKSCAN

2.1 Flora

Het plangebied wordt gekenmerkt door grasland met soorten zoals onder andere Engels raaigras, paardenbloem, boterbloem, vingerhoedskruid, drienerfmuur en straatgras (figuur 2.1). Het plangebied is vanwege voedselrijke habitateigenschappen ongeschikt voor beschermde flora en deze zijn ook niet aangetroffen.

Figuur 2.1. Impressie van de flora binnen het plangebied.

- Op basis van de waargenomen soorten en de (habitat)eigenschappen van het plangebied is het voorkomen van beschermde plantensoorten uit te sluiten.

2.2 Vogels

2.2.1 Jaarrond beschermde vogelnesten

Nesten van vogelsoorten die jaarrond beschermd zijn bevinden zich over het algemeen in volgroeide bomen en/of bossen, zoals ooievaarsnesten of horsten van roofvogels. Vaak worden oude kraaien- of eksternesten gebruikt door roofvogels en uilen. De bomen grenzend aan het plangebied zijn gecontroleerd op de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten en deze zijn niet aangetroffen. Negatieve effecten van de werkzaamheden op jaarrond beschermde boomnesten kunnen dan ook op voorhand worden uitgesloten.

Naast boomnesten met jaarronde bescherming zijn er ook gebouw broedende vogelsoorten waarvan de nesten jaarronde bescherming genieten, zoals huismus, gierzwaluw en kerkuil. Op voorhand kunnen nestplaatsen of vaste rust- en verblijfplaatsen van gierzwaluw en kerkuil binnen het plangebied worden uitgesloten. De gebouwen beschikken niet over voldoende hoogte dan wel geschikte dak elementen waar gierzwaluwen in zouden kunnen nesten. De stallen zijn wel toegankelijk voor kerkuil, echter zijn deze volledig intern geïnspecteerd en er is een beperkte mate van nestgelegenheid aanwezig en er zijn geen indicaties van aanwezigheid van de soort aangetroffen (sporen of braakballen).

De gebouwen zijn wel geschikt bevonden als broedgelegenheid voor huismus. Huismussen kunnen onder andere tussen de balken en het dak van de stallen of in de ruimtes bij de daklijst van het bijgebouw tot broeden komen (figuur 2.2). Tijdens het veldbezoek is de melkveestal volledig geïnspecteerd en zijn er geen indicaties van nestplaatsen of broedende huismussen aangetroffen, maar er is wel een foeragerende huismus waargenomen. Bij het zuidelijke bedrijfsgebouw en het bijgebouw waren ruimtes niet volledig te inspecteren. Wel is er bij het bijgebouw een plek aangetroffen met mogelijk wat nestmateriaal van een nader te bepalen vogelsoort. Naast de aanwezigheid van nestgelegenheid, zijn er in de omgeving voldoende opgaand groen en stofbaden aanwezig om het plangebied als functioneel leefgebied van de soort te kunnen beoordelen. Negatieve effecten van de werkzaamheden op nestplaatsen van huismus binnen het plangebied kunnen daarom niet op voorhand uitgesloten worden.

Figuur 2.2. Impressie nestgelegenheden voor huismus binnen het plangebied.

- Negatieve effecten van de werkzaamheden op jaarrond beschermde (boom) nesten van roofvogels/uilen en gierzwaluw kunnen op voorhand worden uitgesloten.
- Negatieve effecten van de werkzaamheden op jaarrond beschermde nesten van huismus binnen het plangebied kunnen niet op voorhand worden uitgesloten.

2.2.2 Overige (broed)vogelsoorten

Naast de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten is het plangebied ook beoordeeld op waarden voor broedvogels waarvan de nesten niet jaarrond beschermd zijn. De nesten van deze soorten zijn uitsluitend beschermd tijdens het broedseizoen. De bebouwing binnen en de bomen rondom het plangebied zijn geschikt als broedhabitat voor diverse soorten broedvogels, zoals merel, spreeuw en roodborst. Negatieve effecten van de werkzaamheden op broedvogels waarvan de nesten alleen tijdens het broedseizoen bescherming genieten, kunnen daarom niet op voorhand worden uitgesloten.

- Er kan niet op voorhand worden uitgesloten dat zich binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden nestplaatsen bevinden van vogelsoorten waarvan de nesten alleen tijdens het broedseizoen beschermd zijn.

2.3 Zoogdieren

2.3.1 Vleermuizen

Het plangebied is tijdens het veldbezoek beoordeeld op waarden voor vleermuizen. Hierbij is de nadruk gelegd op de aanwezigheid van mogelijke verblijfplaatsen. Ook is gekeken of door of langs het plangebied essentiële vliegroutes van vleermuizen kunnen lopen, of dat er sprake kan zijn van een essentieel foeragegebied.

Vleermuizen verblijven voornamelijk in boomholten en gebouwen. Geschikte boomholten zijn niet aangetroffen. Geschikte gebouwen zijn wel binnen het plangebied aangetroffen. De melkveestal is door de open structuur, de afwezigheid van spouwmuren en daklagen en/of door (licht doorlatende) golfplaten daken minder geschikt voor vleermuizen om te verblijven, door het gebrek aan warmtebuffering en de mate van lichtinval. In het geval van dit gebouw achten we de kans op de aanwezigheid van verblijfplaatsen zo klein, dat we het niet realistisch achten om hier rekening mee te houden.

Hetzelfde geldt in principe voor het zuidelijke bedrijfsgebouw/stal. De stal is van binnen minder geschikt voor vleermuizen door gebrek aan warmtebuffering en de mate van lichtinval. Echter, door de ruimtes achter de golfplaten gevelbetimmering kunnen vleermuizen alsnog toegang krijgen tot mogelijke verblijfplaatsen (figuur 2.3). Gezien het planvoornemen bij dit gebouw onder andere het vervangen van de wanden betreft, kunnen negatieve effecten van de werkzaamheden op vleermuisverblijfplaatsen niet op voorhand worden uitgesloten.

Ook het bijgebouw is geschikt voor vleermuizen om te verblijven, bijvoorbeeld door aanwezige ruimtes bij de daklijst en bij de spouw (figuur 2.4). Aangezien de spouw toegankelijk lijkt te zijn, kan het bijgebouw ook een kraamverblijfplaats van vleermuizen betreffen. Gezien het planvoornemen onder andere de sloop van dit gebouw betreft, kunnen negatieve effecten van de werkzaamheden op vleermuisverblijfplaatsen van uit de omgeving voorkomende soorten baardvleermuis, gewone en ruige dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis en laatvlieger (bron: NDFF) niet op voorhand worden uitgesloten.

Figuur 2.3. Impressie mogelijkheden voor vleermuizen om binnen het zuidelijke bedrijfsgebouw te verblijven.

Figuur 2.4. Impressie mogelijkheden voor vlemuizen om binnen het bijgebouw te verblijven.

Naast verblijfplaatsen van vlemuizen kunnen ook vliegroutes en/of foerageergebieden van vlemuizen een beschermde status hebben als deze van essentieel belang zijn voor het in stand houden van een verblijfplaats. Als vliegroute worden, afhankelijk van de soort, waterlichamen, bosranden, bomenlanen of gebouwen gebruikt. Als foerageergebied worden gebieden met een groot aanbod aan voedsel gebruikt, zoals waterlichamen, bospercelen en bosschages. Het plangebied voldoet niet aan de voorwaarden om als vliegroute of foerageergebied bestempeld te worden. Daarnaast heeft het planvoornemen niet tot gevolg dat er een vliegroute (de omliggende bomenrijen) wordt doorbroken of in kwaliteit achteruit gaat. Negatieve effecten op essentiële vliegroutes en foerageergebieden kunnen op voorhand worden uitgesloten.

- Negatieve effecten van de werkzaamheden op verblijfplaatsen van vlemuizen binnen het plangebied kunnen niet op voorhand worden uitgesloten.
- De aanwezigheid van essentiële vliegroutes en/of foerageergebied voor vlemuizen binnen het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten.

2.3.2 Overige zoogdiersoorten

Het plangebied is eveneens gecontroleerd op waarden voor overige zoogdiersoorten, naast vlemuizen. De beschermde zoogdiersoorten die in de ruime omgeving van het plangebied voorkomen zijn boomarter, das, eekhoorn, otter, waterspitsmuis en wolf (bron: NDFF). Aanwezigheid van verblijfplaatsen van al deze soorten kan op basis van habitateigenschappen op voorhand worden uitgesloten. Voor otter en waterspitsmuis zijn er binnen het plangebied geen geschikte waterlichamen met oevervegetatie aanwezig en voor de andere soorten zijn er geen indicaties zoals sporen, burchten (das), eekhoornnesten en grote boomholten (boomarter en eekhoorn) aanwezig. Negatieve effecten van de werkzaamheden op verblijfplaatsen van andere beschermde zoogdiersoorten dan vlemuizen kunnen dan ook op voorhand worden uitgesloten.

Het is wel aannemelijk dat lichter beschermde (vrijgestelde) zoogdieren voor kunnen komen binnen het plangebied, zoals mol (bron: NDFF). Hoewel deze soorten voor ruimtelijke ingrepen zijn vrijgesteld binnen de provincie Fryslân, dient men zich wel te houden aan de voor deze soorten geldende zorgplicht (zie Bijlage I).

- Het voorkomen van overige beschermde zoogdiersoorten kan op basis van habitatgeschiktheid en de afwezigheid van sporen op voorhand worden uitgesloten.
- Voor voorkomende vrijgestelde soorten zoals mol geldt de zorgplicht.

2.4 Reptielen en amfibieën

Het plangebied is tevens gecontroleerd op waarden voor beschermde reptielen en amfibieën. Uit de ruime omgeving van het plangebied zijn waarnemingen van adder, gladde slang, hazelworm, levendbarende hagedis, ringslang en alpenwatersalamander, boom-, poel- en heikikker en rugstreeppad bekend (bron: NDFF). Deze waarnemingen zijn echter vrij lokaal geconcentreerd vanwege de habitatvoorkeur van deze soorten, zoals heide en bosgebied. Van waarnemingen uit het plangebied of uit de directe omgeving hiervan is geen sprake. Binnen het plangebied is er geen geschikt habitat voor reptielen aanwezig.

De aanwezige poel is ontstaan door erfwater wat richting de plek van een oorspronkelijke mestsilo is gestroomd. Deze poel is door de voedselrijke omstandigheden ongeschikt bevonden als voortplantingswater voor beschermde amfibieën, die een voorkeur geven aan oligotroof habitat. Daarnaast is het door de erfverharding rondom de gebouwen niet aannemelijk dat binnen het plangebied landhabitat van beschermde amfibieën aanwezig is. Negatieve effecten van de werkzaamheden op het leefgebied van beschermde reptielen en amfibieën kunnen dan ook op voorhand worden uitgesloten.

- Negatieve effecten als gevolg van de werkzaamheden op beschermde reptielen en amfibieën kunnen op voorhand worden uitgesloten.
- In het plangebied komen naar alle waarschijnlijkheid licht beschermde soorten voor, zoals bruine kikker. Voor deze soorten geldt een provinciale vrijstelling in het geval van ruimtelijke ontwikkelingen, maar geldt wel de zorgplicht (zie Bijlage I).

2.5 Vissen

Het plangebied is beoordeeld op waarden voor beschermde vissen, waarvan de grote modderkruiper de enige soort is die in de omgeving voorkomt (bron: NDFF). De aanwezige poel is geïsoleerd en tevens te voedselrijk om te dienen als geschikt leefgebied van de soort. Negatieve effecten van de werkzaamheden op het leefgebied van beschermde zoetwatervissen kunnen dan ook op voorhand worden uitgesloten..

- Negatieve effecten van de werkzaamheden op beschermde zoetwatervissen kunnen op voorhand worden uitgesloten.

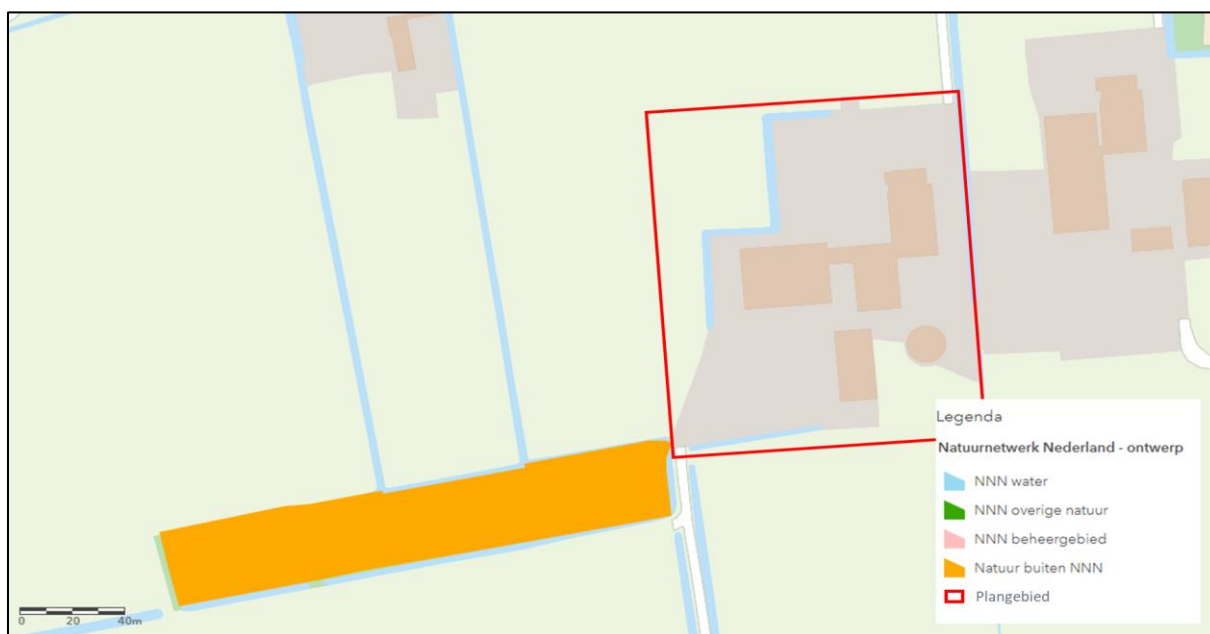
2.6 Ongewervelden

Het plangebied bevat geen waardplanten of watervegetatie die essentieel zijn bij de voortplanting van beschermde insecten of andere ongewervelden. Op basis hiervan kunnen negatieve effecten van de werkzaamheden op beschermde ongewervelden binnen het plangebied worden uitgesloten.

- Op basis van habitateigenschappen en verspreidingsgegevens kan worden uitgesloten dat de werkzaamheden negatieve effecten zullen hebben op beschermde ongewervelden.

2.7 Gebiedsbescherming

Het plangebied valt niet onder Natura 2000-gebied en is niet aangewezen als ganzenfoerageergebied of weidevogelkansgebied (bron: Natuur overzichtskaart provincie Fryslân). Het plangebied grenst aan Natuur Netwerk Nederland (NNN, voormalig EHS) gebied zijnde 'natuur buiten NNN' (figuur 2.4). Echter zal het planvoornemen geen significante effecten hebben op de functionaliteit van het NNN-gebied. Een toetsing naar een mogelijk conflict tussen gebiedsbescherming en het initiatief is naar ons inzien dan ook niet van toepassing.

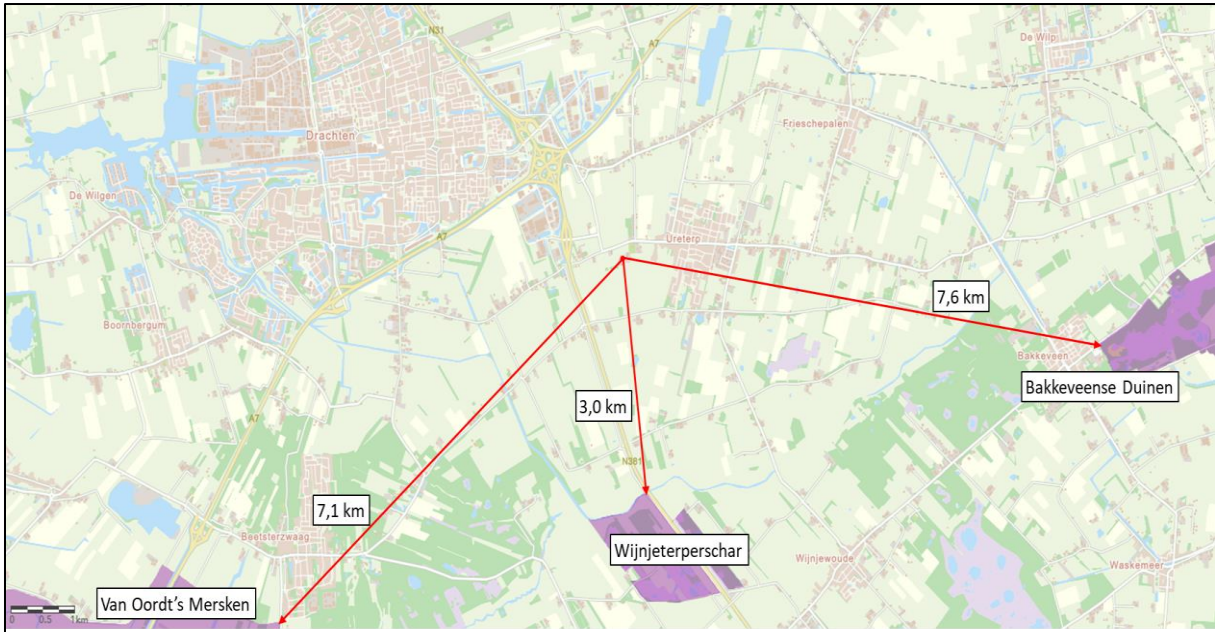

Figuur 2.5. Natuur Netwerk Nederland (NNN/EHS) gebieden in de omgeving van het plangebied (bron: Natuur overzichtskaart provincie Fryslân).

- Het plangebied valt niet onder Natura 2000, weidevogelkansgebied of ganzenfoerageergebied aangesteld door de provincie Fryslân. Daarnaast heeft het planvoornemen geen significante negatieve effecten op het NNN-gebied waaraan het grenst. Een toetsing naar een mogelijk conflict tussen gebiedsbescherming en het initiatief is niet van toepassing.

2.7.1 Stikstofgevoeligheid

De dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden in de omgeving van het plangebied zijn Wijnjeterperschar (3,0 km), Van Oordt's Mersken (7,1 km) en Bakkeveense Duinen (7,6 km), zie figuur 2.5. Binnen deze Natura 2000-gebieden zijn stikstofgevoelige habitattypen aanwezig, zoals blauwgraslanden, heischrale graslanden, droog kalkarm en binnenlandse kraaiheibegroeiingen. Tijdens de gebruiksfase van de nieuwe situatie zal gezien de beperkte schaal van het planvoornemen de stikstofemissie evenveel of niet veel hoger zijn als in de huidige situatie. De minimale extra stikstofemissie zal vanwege de beperkte schaal en de aanzienlijke afstand tot deze gebieden niet direct bijdragen aan het (verder) overschrijden van de kritische depositiewaarden (KDW's) van de stikstofgevoelige habitattypen (bron: AERIUS calculator). Een AERIUS-berekening uitvoeren is naar ons inzicht dan ook niet van toepassing. De provincie Fryslân is echter bevoegd gezag in dezen en bepaalt of het uitvoeren van een AERIUS-berekening benodigd is voor de voortgang van dit project.

Figuur 2.6. Natura 2000-gebieden (paars) in de omgeving van het plangebied (rood) (bron: Natuur overzichtskaart Fryslân).

- Een Aeries-berekening in het kader van Natura 2000 is naar onze mening niet nodig.

2.8 Houtopstanden

Als er een houtareaal wordt gekapt van meer dan 10 are (1000 m²) of een bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom kan er sprake zijn van een meld- en/of herplantingsplicht. Uitgaande van het planvoornemen worden er geen bomen gekapt. Er is daarom geen sprake van een meld- en/of herplantingsplicht.

- Er is geen sprake van een meld- en/of herplantingsplicht.

3. SAMENVATTING EN CONCLUSIES

3.1 Overzicht beschermde soorten

In onderstaand overzicht worden de aangetroffen en potentieel aanwezige beschermde soorten en hun beschermingsstatus binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden samengevat. In de Wet natuurbescherming zijn vooral vaste verblijfplaatsen (voortplantingslocaties zoals nesten, holen, kraamkolonies etc.) van belang, maar ook de functionele leefomgeving die vaste verblijfplaatsen in stand houdt. In dit overzicht zijn dan ook alleen de soorten opgenomen, waarvoor het plangebied onderdeel vormt van hun leefgebied en/of levenscyclus en waarop eventueel in de toekomst geplande werkzaamheden van negatieve invloed kunnen zijn.

Tabel 3.1. Overzicht van aangetroffen en potentieel voorkomende beschermde flora en fauna in het plangebied.

Soortgroep	Soort	Aanwezigheid	Art. 3.1	Art. 3.5	Art. 3.10	Vrijgesteld	Advies
Vogels	Algemene broedvogels	Mogelijk	X				Werken buiten broedtijd
Vogels (jaarrond beschermde nesten)	Huismus	Waarschijnlijk	X				Nader onderzoek
Vleermuizen (verblijfplaatsen)	Diverse soorten	Mogelijk		X			Nader onderzoek
Zoogdieren Amfibieën	Algemeen voorkomende soorten	Mogelijk			X	X	Zorgplicht

3.2 Effectbespreking en aanbevelingen

Het project kan naar ons inzien doorgang vinden binnen het kader van de Wet natuurbescherming, mits men zich houdt aan de hieronder volgende aanbevelingen.

3.2.1 Algemeen voorkomende broedvogels

Het plangebied biedt mogelijkheden voor vogels om te broeden, in de bebouwing en bomen binnen/grenzend aan het plangebied. Het gaat hier om soorten waarvan de nesten alleen beschermd zijn tijdens het broedseizoen. Wij adviseren daarom om de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Het broedseizoen loopt grofweg van 15 maart tot 15 juli. Al dan niet afhankelijk van klimatologische omstandigheden kunnen sommige soorten eerder of later in het jaar tot broeden komen. Wat van belang is, is dat een broedgeval altijd beschermd is. Indien de werkzaamheden niet buiten het broedseizoen uitgevoerd kunnen worden, wordt geadviseerd de werkzaamheden onder begeleiding van een ecooloog uit te voeren.

3.2.2 Jaarrond beschermde nesten (huismus)

De bebouwing, met name het bijgebouw en het zuidelijke bedrijfsgebouw, binnen het plangebied biedt broedmogelijkheden voor huismus en de omgeving biedt daarnaast voldoende foerageerplekken om het plangebied als geschikt functioneel leefgebied voor de huismus te beoordelen. Huismusverblijfplaatsen zijn jaarrond beschermd en gaan door de sloop- en renovatiewerkzaamheden mogelijk verloren. Wij adviseren nader onderzoek uit te laten voeren om de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van huismussen binnen het plangebied vast te stellen, dan wel uit te sluiten. Dit dient uitgevoerd te worden door middel van twee tot vier ochtendbezoeken (conform datumgrenzen SOVON, 1 april – 15 mei of 10 maart – 20 juni). Wanneer er jaarrond beschermde nesten van huismussen binnen het plangebied worden vastgesteld, dient er een ontheffing te worden aangevraagd voor deze soort. Deze wordt in de regel afgegeven onder de voorwaarde dat er mitigerende en compenserende maatregelen worden uitgevoerd.

3.2.3 *Vleermuizen (verblijfplaatsen)*

Het bijgebouw en het zuidelijke bedrijfsgebouw binnen het plangebied zijn geschikt voor vleermuizen om in te verblijven, vanwege ruimtes achter de daklijsten, in de spouw of achter de gevelbetimmering. Gezien de sloop- en renovatiewerkzaamheden kunnen mogelijke verblijfplaatsen van vleermuizen verloren gaan. Wij adviseren daarom nader onderzoek naar de aanwezigheid van vleermuisverblijfplaatsen van gebouw bewonende soorten: baardvleermuis, gewone en ruige dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis en laatvlieger. De onderzoeksmethodiek is vastgelegd in het Vleermuisprotocol, opgesteld door het ministerie van EZ, Netwerk Groene Bureaus en de Zoogdierverseniging. Op basis van dit protocol dient te worden bepaald hoeveel bezoeken er in het kader van het nader onderzoek dienen te worden uitgevoerd en in welke periodes van het jaar. Indien er verblijfplaatsen van vleermuizen worden vastgesteld binnen de het plangebied, dient er voor de desbetreffende soort(en) een ontheffing te worden aangevraagd, welke in de regel wordt afgegeven onder de voorwaarde dat er compenserende en mitigerende maatregelen worden uitgevoerd.

3.2.4 *Vrijgestelde- en niet beschermde soorten: de zorgplicht*

Er komen in het plangebied naar alle waarschijnlijkheid niet beschermde of vrijgestelde soorten voor, zoals verschillende soorten zoogdieren en amfibieën. Voor schade aan deze soorten geldt in principe een vrijstelling. De zorgplicht van de Wet natuurbescherming schrijft echter voor dat men verplicht is om alles wat redelijkerwijze mogelijk is, te doen of juist te laten om schade aan wilde planten en dieren zo veel mogelijk te voorkomen.

3.3 Overzicht vervolgstappen

De werkzaamheden kunnen binnen de kaders van de Wet natuurbescherming worden uitgevoerd, mits aan de hieronder genoemde vervolgstappen wordt voldaan. Voor meer detaillering en uitleg, zie de paragraaf hiervoor.

- **Algemeen voorkomende broedvogels:** Werken buiten de broedtijd (grofweg 15 maart-15 juli).
- **Jaarrond beschermde nesten (huismus):** Nader onderzoek.
- **Vleermuizen (verblijfplaatsen):** Nader onderzoek.
- **Vrijgestelde soorten:** Het naleven van de zorgplicht.

4. BRONNEN EN LITERATUUR

AERIUS Calculator

<https://calculator.aerius.nl/calculator/>

Alterra (2015). Synbiosis kaartenmachine Natura 2000 | Beschermde gebieden. Via:

<http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek.aspx>

Broekhuizen, S., K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Canters & J.C. Buys (redactie) 2016. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Natuur van Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.

Creemers, R.C.M. & J.J.W. van Delft 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland.- Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey- Nederland, Leiden

FLORON (2015) Verspreidingsatlas planten. Via <http://www.verspreidingsatlas.nl/planten>

Korsten, E. en Regelink, J.R. (2010). Cursus herkennen van potentiële vleermuiswaarden: in het kader van quickscans en ander ecologisch vooronderzoek. Zoogdierverseniging rapport 2010.44. Zoogdierverseniging, Nijmegen

Melis, J. & M.Koopmans, 2015. Fiskatlas Fryslân, verspreiding en ecologie van zoetwatervissen in Fryslân. Bornmeer, Gorredijk.

Nationale Databank Flora en Fauna (NDFP)

www.ndff-ecogrid.nl

Natura 2000-gebieden Nederland

<https://www.natura2000.nl/gebieden/>

Natuur overzichtskaart provincie Fryslân

<https://fryslan.maps.arcgis.com/home/webmap/viewer.html?webmap=eb4e12aa6eea4591af7cof48ef6def54&extent=120990,533762,221778,617075,28992>

Netwerk Groene Bureaus, Zoogdierverseniging en Gegevensautoriteit Natuur.

Vleermuisprotocol 2021, 1 januari 2021. www.gegevensautoriteitnatuur.nl en

www.netwerkgroenebureaus.nl

RAVON

<http://www.ravon.nl/Soorten/Soortinformatie>

SOVON

<https://www.sovon.nl/nl>

Verspreidingsatlas Zoogdieren

<http://www.verspreidingsatlas.nl/zoogdieren>

Zoogdierverseniging

www.zoogdierverseniging.nl

BIJLAGE I WET- EN REGELGEVING

De wettelijke bescherming van natuurwaarden valt in grote lijnen uiteen in drie delen: soortbescherming, gebiedsbescherming en houtopstanden.

Wnb Soortbescherming

De Wet natuurbescherming draagt onder andere zorg voor de bescherming van in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. De wet bevat een aantal verbodsbepalingen die ervoor moeten zorgen dat de gunstige staat van instandhouding van alle in het wild levende dier- en plantensoorten zal blijven gewaarborgd.

De Wet natuurbescherming verdeelt beschermde soorten in twee groepen, de Europees beschermde soorten en de nationaal beschermde soorten. De eerste groep bestaat uit strikt beschermde soorten uit de Vogel- en Habitatrichtlijn (art. 3.1 en 3.5). De Vogel- en Habitatrichtlijn zijn richtlijnen van de Europese Unie waarin wordt aangegeven welke diersoorten en welke typen natuurgebieden door de lidstaten dienen te worden beschermd. In de tweede categorie staan de overige (nationaal) beschermde soorten (art. 3.10). Binnen de Wet natuurbescherming vullen Europese en nationale wetgeving elkaar aan. De Habitatrichtlijnsoorten (art. 3.5) genieten een iets zwaardere bescherming dan de nationaal beschermde soorten (art. 3.10). Zo geldt voor de nationale soorten geen verbod op het verstoren, iets wat wel het geval is bij de Habitatrichtlijnsoorten. Ook zijn de belangen waaronder ontheffing aangevraagd mag worden, voor de nationaal beschermde soorten uitgebreider dan voor de habitatrichtlijnsoorten.

Vogels en verstoring

Voor alle inheemse vogelsoorten geldt dat het verboden is om in het wild levende vogels te doden of te vangen, opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, te beschadigen, te rapen of nesten van vogels weg te nemen. Ook is het verboden om vogels opzettelijk te storen. Dit is echter niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Dit kan dus ook tijdens het broedseizoen het geval zijn, als kan worden aangetoond of beargumenteerd dat de verstoring geen negatieve effecten heeft op (de kansen van) het broedsucces. Of dit van toepassing is hangt af van meerdere factoren, zoals de biologie van een soort, de fase van de broedtijd waarin het broedpaar zich op dat moment bevindt (zoals balts, nestbouw, eieren of jongen) en de mate van verstoring. Een ter zake kundige ecoloog kan in voorkomende gevallen bepalen wat wel of niet geldt als wezenlijke verstoring. In aanvulling op bovenstaande wordt er door de provincies een lijst met vogelsoorten gehanteerd, waarvan de nesten jaarrond bescherming genieten. Binnen deze categorie wordt onderscheid gemaakt in soorten met jaarrond beschermde nesten (categorie 1 tot en met 4) en vogels met *mogelijk* jaarrond beschermde nesten (categorie 5).

Vrijgestelde soorten provincie Fryslân

Hoewel de Wet natuurbescherming een nationale wet is, kunnen de provincies (als de bevoegde gezagen) soorten aanwijzen die vrijgesteld kunnen worden van de beschermde status, als het gaat om ruimtelijke ontwikkelingen. Tabel 2.1 geeft een overzicht van de via de Verordening Wet natuurbescherming door de provincie Fryslân vrijgestelde soorten (zoogdieren en amfibieën). De verordening van de Provinciale Staten van Fryslân is te vinden op <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/prb-2016-6515.html>.

Tabel 1. Vrijgestelde soorten Verordening Wet natuurbescherming provincie Fryslân.

<i>Zoogdieren</i>	<i>Amfibieën</i>
Aardmuis	Bastaardkikker
Bosmuis	Bruine kikker
Bunzing	Gewone pad
Dwergmuis	Kleine watersalamander
Dwergspitsmuis	Meerkikker
Egel	
Gewone bosspitsmuis	
Haas	
Hermelijn	
Huisspitsmuis	
Konijn	
Ree	
Rosse woelmuis	
Steenmarter	
Tweekleurige bosspitsmuis	
Veldmuis	
Vos	
Wezel	
Woelrat	

Voorwaarden vrijstellingen

Zoals gezegd zijn de vrijstellingen onder het bevoegd gezag van de provincie Fryslân, en zijn hiermee geen onderdeel van de Wet natuurbescherming zelf. De provincie heeft de soorten zoals die genoemd zijn in bovenstaande tabel niet zonder meer vrijgesteld, hier zijn voorwaarden aan verbonden. Ten eerste is het van belang dat er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is. Ten tweede gelden de vrijstellingen niet in alle situaties. Deze zijn alleen van toepassing als de geplande werkzaamheden onder één van de volgende noemers vallen:

- a. in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- b. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- c. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- d. in het kader van bestendig beheer en onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied.

Ten derde is een aantal specifieke voorwaarden opgesteld (Bijlage I van de Verordening). Hierbij geldt dat indien sprake is van vangen of doden, alleen gebruik mag worden gemaakt van de in de verordening genoemde middelen en methoden. Dit is vooral van toepassing bij de vrijgestelde zoogdieren. Indien deze in winterslaap zijn en ze worden gevangen, dan moet alles er aan gedaan worden om ervoor te zorgen dat de overlevingskansen niet worden verminderd als gevolg van het vangen en verplaatsen. Voor amfibieën is het belangrijk te vernemen dat indien deze in winterslaap zijn, het niet is toegestaan ze te vangen (en verplaatsen).

Indien bovengenoemde soorten voorkomen binnen een plangebied, is een ontheffing voor deze soort dus niet nodig.

Zorgplicht art 1.11 Wnb

Echter, dit is niet nodig omdat nog steeds een inspanning wordt geleverd om deze soorten zo min mogelijk schade te doen, zoals is omschreven in artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming, meer algemeen bekend als de zorgplicht. Hoewel overtredingen niet strafbaar zijn gesteld, kan het uitvoeren van de zorgplicht wel worden gehandhaafd door toepassing van een bestuursdwang. Dat betekent dat de uitvoerende gedwongen kan worden herstelacties uit te voeren.

Wnb Gebiedsbescherming

Gebiedsbescherming houdt in dat gebieden met belangrijke natuurwaarden wettelijk zijn beschermd. Het gaat hierbij om het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur of EHS) en Natura 2000-gebieden.

Natura 2000-gebieden

Projecten of activiteiten die niet noodzakelijk zijn voor, of verband houden met, het beheer van de natuurwaarden van Natura 2000-gebieden (Vogel- en/of Habitatrictlijngebieden) en mogelijk negatieve effecten hebben op deze waarden, dienen vanuit de Wet natuurbescherming getoetst te worden. Deze toetsing vindt enkel plaats in het geval de uitvoering van een project plaatsvindt binnen de invloedssfeer van een N2000-gebied en verwacht wordt dat deze uitvoering (mogelijk) negatieve effecten heeft op soorten of habitattypen waarvoor het N2000-gebied is aangewezen.

Wnb Houtopstanden

De Boswet is in 2015 gewijzigd en per 1 januari 2017 opgenomen in de nieuwe Wet Natuurbescherming. Die wet zal op den duur weer (beleidsneutraal) in de Omgevingswet opgenomen worden. De, voor gemeenten, belangrijkste wijziging van de wet is de beperking in het stellen van regels ten aanzien van houtopstanden buiten de begrenzing zoals aangegeven op de kaart Begrenzing Bebouwde kom Boswet. Dit heeft effect op o.a. gemeentelijk kapbeleid. De provincie heeft, als bevoegd gezag, een provinciale verordening opgesteld voor de uitvoering van de Wet Natuurbescherming. Dat is in overleg met de Friese gemeenten gedaan. De APV, afd. 3 Het bewaren van houtopstanden, oftewel de kapverordening, vormt de basis voor het nader uitgewerkte kapbeleid. Tevens zijn in de APV regels opgenomen ten aanzien van de Bomenlijst.

De bescherming van arealen bos en houtopstanden valt dus onder de Wnb, mochten deze groter zijn dan 10 are (1000 m²) of bestaan uit een bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom. De gemeente hanteert soms voor 'buiten de bebouwde kom' een andere begrenzing dan voor de Weg- en verkeerswet. Bij twijfel kan hierover bij de gemeente informatie worden aangevraagd. Als de houtopstand groter dan 10 are is of bestaat uit een bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom, dan is er een meld- en herplantingsplicht van hetzelfde areaal bos binnen drie jaar na het kappen hiervan. Niet alle boomsoorten vallen onder deze wetgeving. Populieren, wilgen, essen of elzen die zijn bedoeld voor de productie als biomassa zijn uitgezonderd, indien tenminste een keer per tien jaar wordt geoogst, de beplanting na 1 januari 2013 is aangelegd en aan een aantal beplantingseisen is voldaan. Ook kerstbomen die niet ouder zijn dan twintig jaar, kweekgoed, fruitbomen en windschermen om boomgaarden zijn uitgezonderd.

Natuur Netwerk Nederland/ Ecologische HoofdStructuur

Strikt genomen valt de EHS/NNN niet onder de Wet natuurbescherming aangezien dit bepaald wordt door de provincies en niet door het Rijk.

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur of EHS) maakt onderdeel uit van het rijksbeleid voor het creëren en vormgeven van een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen natuurgebieden in Nederland. De provincies krijgen echter zelf de gelegenheid om dit naar eigen inzicht zo goed mogelijk aan te wijzen, inrichten en beheren.

Indien een ruimtelijke ingreep binnen de begrenzing van het NNN plaatsvindt moet een 'nee, tenzij' procedure worden doorlopen en zal bij doorgang van de ingreep in de regel compensatie en mitigatie noodzakelijk zijn.

BIJLAGE II ZORGVULDIG HANDELEN SLOOP MELKVEESTAL

In bovenstaand quickscan rapport is aangegeven dat de melkveestal geen verblijfplaatsen voor vleermuizen of andere beschermde soorten kan bieden en dat er geen nestplaatsen van huismus zijn aangetroffen in de melkveestal. De melkveestal grenst echter wel aan een bijgebouw waar vleermuizen en huismussen kunnen verblijven. Het bijgebouw kan daardoor binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden vallen qua verstoring als de hele melkveestal wordt gesloopt. Ook het verstoren van bijvoorbeeld actieve nestplaatsen is een overtreding van de Wet natuurbescherming (Wnb). Door de werkwijze van de sloop van de melkveestal aan te passen, kan worden voorkomen dat er verbodsbepalingen van de Wnb worden overtreden. Met de (gedeeltelijke) sloop van de melkveestal worden geen verbodsbepalingen van de Wnb overtreden als er volgens onderstaande maatregelen wordt gewerkt:

Werkzaamheden buiten de kwetsbare perioden uitvoeren

Huismussen zijn het meest kwetsbaar tijdens het broedseizoen (1 maart – 1 september met uitloop tot oktober). Vleermuisverblijfplaatsen zijn tijdens de kraamperiode (15 mei – 15 juli) en de winterrust (15 oktober – 15 april) het meest kwetsbaar. Door de werkzaamheden buiten deze perioden uit te voeren wordt de kans op negatieve effecten van de werkzaamheden op verblijfplaatsen van deze beschermde soort(groep)en verminderd. De werkzaamheden dienen als gevolg hiervan in de periode 1 september – 15 oktober uitgevoerd te worden. Mogelijk kan het startmoment naar voren worden gehaald, indien er geen broedgevallen van huismus zijn geconstateerd in het bijgebouw. Dit dient middels een **broedvogelcheck maximaal een week voorafgaand aan de werkzaamheden** te worden bepaald.

Werkzaamheden faseren in ruimte en tijd

Door de werkzaamheden in een rustig tempo en in één richting, te weten in de richting naar het bijgebouw toe, uit te voeren wordt de kans op negatieve effecten verder verminderd. Tevens wordt met deze maatregel de zorgplicht nageleefd waarbij algemeen voorkomende diersoorten de kans krijgen om uit te wijken naar gebieden buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden.

Werkzaamheden uitvoeren onder ecologische begeleiding

De sloopwerkzaamheden van de melkveestal dienen te worden uitgevoerd onder ecologische begeleiding. De ter zake kundig ecooloog zal ter plaatse aangeven wat de parameters van de invloedssfeer van de werkzaamheden betreffen en welk deel van de melkveestal vanuit ecologisch oogpunt kan worden gesloopt en wat zal moeten blijven staan.

Nader onderzoek en bijbehorende vervolgstappen afwachten

Zoals genoemd in hoofdstuk 3 van de quickscan zal er voor het resterende deel van de melkveestal, het aangrenzende bijgebouw en het zuidelijke bedrijfsgebouw nader moeten worden onderzocht of deze gebouwen beschermde verblijfplaatsen van huismus en vleermuizen betreffen. Indien er geen verblijfplaatsen worden aangetroffen kunnen de resterende werkzaamheden plaatsvinden onder de in de quickscan genoemde randvoorwaarden; werken buiten het broedseizoen en het naleven van de zorgplicht. Indien er wel verblijfplaatsen worden aangetroffen, dient er voor desbetreffende soort(en) een ontheffing Wnb soorten te worden aangevraagd bij de provincie Fryslân. De resterende werkzaamheden mogen dan alleen worden uitgevoerd indien de ontheffing is verleend en alleen volgens de daarin gestelde voorwaarden qua mitigatie en compensatie.